

Kokkuvõtte teemal: Haiguskindlate mesilaste aretamine ja seemendamise osas selles - kokkuvõtte.

Aeg ja koht: Mesinike vabariiklik suvine teabepäev Koerus, Koeru Kultuurimajas, Paide tee 3, Koerus, Järvamaal, 20.07.2013.a.

Lektor: Peter Pihl, lektorileping PR-9-1.3-21

Kari Pirhonen, tõlkis Peter Pihl

Suvine vabariiklik mesinike teabepäev toimus Koeru kultuurimajas, Järvamaal. Väisemale huvigrupile toimus loeng haiguskindlate mesilaste aretamisest.

Üheks haiguseks, mis mesinikele on peavalu ja majanduslikku kahju tekitanud on Ameerika haudmemädanik. Erinevaid uurimusi selle laastava haigusega seoses on üles tähendatud pikka aega, neist esimesne teadaolev pärinev aastast 1937, mil esmakordselt täheldati, et erinevad mesilaspered käituvad erinevalt ja hakati märkama erinevaid geneetilisi erisusi, asetades nakatunud kärjetüki erinevatesse mesilasperedesse.

Ameerikas on pikalt uuritud nn. „hügieenilist käitumist“, mis on bioloogiline resistentsusmehhanism. Nimelt suudavad mesilased ise nakatunud kärjekanne välja puhastada ja seeläbi ka haudmemädaniku eoseid tarus vähendada.

Hügieenilise käitumise kontrollimiseks on erinevaid võimalusi, laialdaselt on levinud nõelatest, kus spetsiaale shablooni abil märgitakse 10x10 kärjekannu suurune haudmeala ja kõik nukud surmatakse nõelaga läbi kaanetise torgates. Seejärel kontrollitakse testala iga 24h järel, et välja selgitada kui kiiresti mesilased surmatud haudme kärjekannudest eemaldavad. Antud meetodi juures on aga küsitavus, sest väljapuhastamist kontrollib vähemalt kaks erinevat geeni, millest üks kontrollib nakatunud kannude leidmist ja lahtikaanetamist ning teine kannude puhastamist. Kui nõelaga kaanetisest läbi torkame, võime mesilaste eest osa tööd ära teha. Seega soovitas lektor hoopis kasutada meetodit, kus spetsiaalse 50mm läbimõõduga toru abil lõigatakse kärjest kaanetatud haudmetükk. Sellise toruga lõigates on haudmetükil samuti 100 kannu. Ümmargune tükk tuleb sügavkülma asetada ja külmutada, 24h möödudes asetatakse surnuks külmutatud haudmega tükk oma kohale tagasi ja väljapuhastamist loendatakse jälle iga 24h järel.

Lektor selgitas põhjalikult ka oma valemeid, millega korrelatsiooni arvutada. Samuti paljude katsete tulemusi on vaja võrrelda ja selleks on neid vaja ühtlustada.

Kui on tuvastatud mesilaspered, kes kannavad edasi soovitud omadusi, siis järglaste ristamisel soovitas lektor kasutada mesilasemade seemendamist, mida ta ise on oma aretustöös aastaid kasutanud. Loengu lõpus toimus küsimuste voor, kus paljud loengu jooksul tekkinud küsimused said vastused.